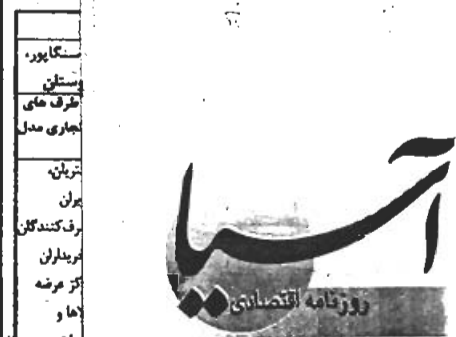

کارگاه

سیستم مدیریتی IT تجاری را تمرین کنیم

علی کتانی*

روزنامه اقتصادی

س "می شود

صفحه ۱۹

تایلند

ا قاچاق

م افزار

مبارزه

می کند

۱۸ صفحه

دیدگاه های شما نسبت به ترجمه متون کامپیوتری در ایران چیست؟ آیا با نظریه بعضی افراد که معتقدند، کتاب های فنی را نباید ترجمه کرد، موافقت می کنید؟

من معتقدم که این حرف، حرف یک کارشناس متعهد نیست. گرچه مراجع به متن اصلی کتاب ها در بعضی از موارد سریع تر و مفیدتر است ولی به طور نسبی با این نظر موافق نیستم. بلکه معتقدم، کارشناس کامپیوتر در هر نقطه از دنیا با توجه به ملیت، باید در ایجاد فرهنگ اطلاعات کامپیوتری به زبان ملی خود تلاش کند.

همچنین لازم است در حد مسائل تخصصی رشته مربوطه واژه های معادل پیشنهاد شود.

آیا ما ترجماتی با مشخصاتی

فرهنگستان زبان و ادب فارسی با توجه به عملکردی که داشته نتوانسته جوابگوی نیازهای روزافزون ترجمه متون کامپیوتری باشد

که مطرح کردید، داریم؟

بله، داریم. اما برای انجام دادن این کار تنها وجود مترجم کافی نیست. اصولا در هر کشوری از جمله کشور ما یک ارگان باید مسئول هماهنگی در کنونی واژه های رشته های فنی از جمله انفورماتیک و کامپیوتر باشد.

منظور چه نوع ارگانی است؟

ایمن ارگان می تواند یکی از کمیته های تخصصی شورایی عالی انفورماتیک باشد. یا پژوهشگاه علوم کامپیوتر وابسته به فرهنگستان علوم کشور و یا کمیته زبان وابسته به نهاد ریاست جمهوری.

اما ارگان های یاد شده باید در همکاری تنگاتنگ با نویسندگان، پژوهشگران و مترجمان این رشته عمل کنند. در مورد این که در کشور ما مترجم تخصصی و متعهد وجود دارد یا خیر، باید گفت: مسلما چنین افرادی هستند ولی متأسفانه شرایط لازم برای فعالیت

بدون متولی، فرهنگ کامپیوتر ایران "زبان پریش" می شود

دکتر باغدادساریان:

دکتر "دیوید باغدادساریان" کارشناس کامپیوتر زبان شناس، مترجم و مولف بسیاری از کتاب های کامپیوتری است.

علاقه مندان، متخصصان و دانشمندان، جوینان رشته کامپیوتر نام کتاب های "فرهنگ کاربران کامپیوتر"، "سری کتاب های بانک های اطلاعاتی (data base)", "صفحه گسترده ها (Spread Sheets)", "زبان های کامپیوتری"، "توم افزار های مهندسی و مدیریت" و... را حتما شنیده اند.

باغدادساریان همچنین نویسنده مقالات بسیاری در زمینه کامپیوتر و نیز مدرس دانشگاه است.

با وی گفت و گویی انجام داده ایم که حاصل آن را می خوانید:

آنها مناسب نیست چه نوع شرایطی برای فعالیت آنها باید فراهم شود؟

فقدان یا ضعف نهادهای گفته شده باعث در تنگنا قرار گرفتن کارشناسان کامپیوتر برای ایجاد فرهنگ تخصصی است. همین طور چون متولیان انتشار این آثار در اکثر موارد موسسات انتشاراتی هستند به جهت شتاب در ارائه هر چه سریع تر کتب، کاهش هزینه های انتشار و بالا بردن سود، معمولاً از مترجمان غیر کارشناس، کم تجربه و یا افرادی که آگاهی کافی در این زمینه ندارند، استفاده می کنند ضمن آن که صرف آشنایی نسبی آنها با زبان های خارجی موجب افت کیفی ترجمه ها می شود. در نتیجه خواننده با آنبوهی از واژه ها و جملات نامأنوس و شتاب زده روبه روست. در چنین شرایطی کارشناس متعددی که اشاره شد محیط لازم برای ارائه کاری منجیده و سیستماتیک را پیدا نمی کند و در نتیجه کتبی که می تواند منشا اثر باشد در قالب کتاب های بدون ارزش علمی و ادبی منتشر می شود.

همه این مسائل موجب دور شدن از هدف اصلی و یاس خواننده می شود. تقصای ضعف ترجمه متون تخصصی کامپیوتری را در چه می دانید؟

این نقاط ضعف بسیارند و از جمله فنی استاندارد فارسی در اغلب موارد به ویژه در زمینه تکنولوژی جدید کامپیوتری وجود ندارد. این نوع واژه ها مانند سایر موارد دنیا به همان جاری است و موتور تشخیصی ترجمه می دهد. ما جوابگوی این حجم گسترده نیست.

از سوی دیگر فقر فرهنگی برخی از نشران که تنها در اندیشه مال اندوزی و فروش کتاب ها با جلدهای زیبا با بی محتوا هستند در کنار فقدان تخصص کامپیوتری گروهی از مترجمان و ناآشنایی به زبان مبدا و مقصد و نیز تعریف نشدن جایگاه صحیح برای مترجمان متعهد تخصصی و صاحب اندیشه فرهنگی، همه و همه باعث می شود افرادی که شرایط لازم برای تصدی چنین جایگاهی را ندارند، با سه عرصه ترجمه بگلارند و باعث اشتگی هر چه بیش تر اوضاع شوند.

آیا موافق با ترجمه کلمه به کلمه واژه های تخصصی هستید؟

در کل ترجمه، روش ها و زمینه های متفاوتی دارد هنگام ترجمه یک متن قراردادی و حقوقی، مسلماً کلمه به کلمه ترجمه شدن متن الزامی است ولی در زمینه های فنی، به ویژه علوم کامپیوتر، متقدم که مترجم نخبه باید جملات مورد نظر را در ذهن خود بهرورد و از طرفی شرایط خواننده آبی و مخاطب را هم در نظر بگیرد.

در کل ترجمه مطالب به صورت مفهومی و بدون جاافتادن مطالب فنی و برای ترجمه متون کامپیوتری ضروری است.

منظورم از این سوال واژه های تخصصی تعیین شده توسط فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی است.

فرهنگستان زبان می تواند تنها یکی از ارگان های یاد شده باشد اما با توجه به عملکردی که داشته نتوانسته جوابگوی نیازهای روزافزون در این زمینه باشد.

پس فرهنگستان زبان در این میان دقیقاً چه نقشی را باید به عهده بگیرد؟

فکر می کنم بهتر بود متولی این کار در کشور توسط مجلس، مشخص می شد. سپس ارگان مربوطه کمیته های تخصصی تشکیل می داد و کمیته مربوط به علوم کامپیوتر، کارشناسان برجسته، پژوهشگران مترجمان و نویسندگان این رشته را به همکاری دعوت می کرد.

در ادامه این روند واژه های تدوین شده در یک دوره آزمایشی، در محافل تخصصی مورد بررسی قرار می گرفت و در صورت پذیرش از سوی کاربران و هماهنگی با آواشناسی زبان، واژه خود را در سوت آزمایش نشان می داد.

منظور شما از آواشناسی و هماهنگی با آن چیست؟

هماهنگی کلمه با لحن و موسیقی واژه و زیربوم های آهنگ کلام است. به نحوی که آهنگ واژه در کلام و موسیقی آن با معنای آن هماهنگ باشد. وقتی شما کلمه "آرامش" را به زبان می آورید، ولقا با آن احساس سکون و آرامش می کنید و از دیگر سو این واژه در میان کلمات دیگر

جمله جایگاه و ارزش استوار خود را می یابد.

پس از آزمایش واژه و آوای آن چه اتفاقی باید بیفتد؟

واژه هایی که گزینش و آزمایش شد و در بطن زبان و فرهنگ جا افتاده باید رسماً توسط آن ارگان در واژه نامه یا فرهنگ کامپیوتر درج شود و نتیجه جهت به کارگیری رسانه های مختلف از جمله رادیو و تلویزیون و مطبوعات کتابا اطلاع داده شود.

فضایی که ترسیم کردید قدری آرماتی است آیا این سیستم در ایران نیز قابل پیاده سازی هست؟

در مورد اتفاق افتادن یا نیفتادن چنین رویه ای نمی توانم اظهار نظر کنم. اما این که ایده ها آرماتی است یا تبدیل به واقعیت می شود، مطمئنم اگر همه بخواهیم ایمن ایده ها سهل الوصول می شود. همان طور که در سرتاسر دنیا این موارد آزمایش شده و جواب داده است.

اگر مسوولان اجرایی، قضایی و قانون گذار دست به دست هم دهند و زمینه لازم را فراهم سازند، به گونه ای که کارشناسان علمی و فرهنگی جامعه جایگاه خود را داشته باشند، و این جایگاه

- فقر فرهنگی
- برخی ناشران
- در کنار
- فقدان تخصص
- و تعریف نشدن
- جایگاه
- مترجمان متخصص
- موجب آشفته تر شدن
- بازار ترجمه
- کتب فنی
- شده است

از ابزارهای اجرایی برخوردار باشد می توان به آینده ای درخشان در این زمینه امیدوار بود. اما در صورتی که چنین شرایطی به صورت منظم و فکر شده پدید نیاید چون نیاز وجود دارد و نیاز به تنهایی منشاء نوآوری و تحول است. مردمی که هدف این نیز هستند، خود راهشان را می یابند که متأسفانه این مسئله در طول زمان به نتایج غیرعلمی منجر می شود.

نماینده وزیر آموزش و پرورش:

ورود فناوری اطلاعات به مدارس اولویت اول کمیته اصلاحات آموزش و پرورش است

ایران هر روز یک کشورهایی پرورش، دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش، دانش آموز، ۹۰ نفر آنها به کامپیوتر تقویت کرده و به مساله استقلال مدارس